

6. 3. 2026

Konference Knihovny.digital ukázala, že digitální služby mají v knihovnách své místo

Konference Knihovny.digital – Na cestě k digitálním službám proběhla ve středu 18. 2. 2026 v Městské knihovně v Praze a poskytla ohlédnutí za dvěma roky aktivního úsilí knihoven osvojit si téma digitální gramotnosti. Představeny byly projekty, na jejichž realizaci se aktuálně pracuje, a spolu s nimi výhled na následující roky.

Konferenci uspořádala Městská knihovna v Praze ve spolupráci s Nadací OSF, která je dlouhodobým partnerem digitální gramotnosti v knihovnách a v minulosti podpořila mnohé z prezentovaných projektů.

„V Nadaci OSF věříme, že tím bezpečným místem, kde leží řešení digitálního vyloučení, jsou knihovny. Knihovníci patří k nejdůvěryhodnějším profesím v zemi - důvěřuje jim 94 % lidí. V Česku máme 5 300 knihoven, v každém koutě republiky. Jsou profesionální, propojené a hluboce zakořeněné v místních komunitách. O knížkách už to dávno není. Lidé do knihoven chodí pracovat, učit se nové věci, diskutovat, vyhledávat důvěryhodné zdroje nebo relaxovat. Pro mnohé komunity jsou to centrální a bezpečná místa. V nadaci máme dosah do 800 knihoven a poslední roky systematicky podporujeme knihovníky jako lídry digitalizace. V době polarizace, dezinformací a strachu je to přesně ten typ leadershipu, který společnost potřebuje,“ věří Martina Břeňová, ředitelka Nadace OSF.

Plný sál Ústřední knihovny uvítal mimo jiné videozdravici europoslanec Luděk Niedermayer a předseda Sdružení knihoven Tomáš Řehák. Slovo dostali i předseda Svazu knihovníků a informačních pracovníků Roman Hájek, výkonná ředitelka Nadace OSF Martina Břeňová nebo náměstkyně generálního ředitele Národní knihovny ČR Lenka Maixnerová. Spojovacím článkem všech proslovů byl apel na knihovny, aby s tématem dále pracovaly a posílily tak svoji roli v oblasti překlenování digitálních propastí ve společnosti.

„Dnešní konference není jenom završením etapy, kterou máme za sebou, ale zároveň je začátkem etapy nové, která se musí zaměřit na to, abychom jako knihovny chtěly a uměly lidem pomáhat žít v digitálním světě,“ vzkázal diváctvu Tomáš Řehák, předseda Sdružení knihoven a ředitel Městské knihovny v Praze.

První tematický blok nazvaný příhodně **Digitální kompas** byl zaměřený na strategie a směřování knihoven v oblasti digitální problematiky. Vystoupili Zuzana Ujhelyiová z Digitální a informační agentury, Michaela Mrázová a Dominika Pavčík Borbélyová z Knihovnického institutu a Michal Fojtík z Ministerstva kultury ČR.

„Naším cílem je, aby občan věděl, co si může zařídit online, jak si to může zařídit online, jaké jsou výhody toho, že si to může zařídit online a jak to udělat bezpečně,“ popsala Zuzana Ujhelyiová z Digitální a informační agentury účel materiálů a metodik připravených pro veřejnost a vzdělavatele na platformě eAkademie.

Druhý blok **Digitální praxe** přinesl inspiraci z terénu. Zkušenosti se vzděláváním v oblasti digitálních služeb státu a s realizací akcí zaměřených na rozvoj digitální gramotnosti sdílely zástupkyně menších i větších knihoven. Od Obecní knihovny Doubravčice přes Městskou knihovnu Frenštát pod Radhoštěm a Masarykovu veřejnou knihovnu Vsetín po Krajskou knihovnu Františka Bartoše ve Zlíně.

„Ve Zlíně věříme, že knihovna není budova, ale služba. Věříme, že naši čtenáři mohou být odkudkoli, když nás potřebují, jsme tady pro všechny. Věříme, že plnohodnotný čtenář vůbec nepotřebuje mít průkazku. Knihovník a čtenář se nemusejí vždy potkat tváří tvář, i když je to hezké. [...] Věříme, že většina lidí je dobrá a důvěryhodná a jsou schopni zvládnout digitální služby státu a že knihovníci to zvládnou také,“ řekla ve své prezentaci Libuše Pavlicová, vedoucí útvaru odborných činností Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně.

Závěrečný blok s názvem **Digitální rozcestník** představil další směřování tématu digitální gramotnosti v knihovnách a jeho podporu, ale také posunul téma k otázkám bezpečnosti v digitálním prostředí. Zahájil ho společný vstup manažerky programu Knihovny jako průvodkyně 21. stoletím Halky Jaklové za Nadaci OSF a koordinátorky tématu digitální gramotnosti v knihovnách Kamily Pliskové z Městské knihovny v Praze. Dále vystoupil Tomáš Javorčík s příspěvkem o vývoji vzdělávací platformy, Michaela Slussareff pohovořila o digitálním zdraví dětí, kdy zmínila i dnes velmi diskutované téma závislosti na sociálních sítích a Pavel Schweiner představil projekt E-bezpečí.

„Je třeba říct, že internet stále vnímáme jako velmi kladné prostředí a pozitiva internetu převažují nad jeho negativy, přestože jsme preventivní program. Převážně u dětí, ale i u dospělých, je potřeba vyvážit svět online a offline a to je základ všeho,“ okomentoval Pavel Schweiner dnes již všudypřítomný prostor digitálního světa, který s sebou především pro děti nese mnohá rizika.

Konference poskytla prostor také pro networking, účastníci měli možnost potkat se se **zástupci následujících organizací**: Moudrá Sovička z.s. a Moudrá Síť z. s., Ministerstvo vnitra ČR, Elpida, Transitions, Safer Internet Centrum ČR, CZ.NIC, Make More, Digitální odysea, Nadace Vodafone. Nechyběla ani praktická ukázka jedné z aktivit vzniklých v rámci tématu digitální gramotnosti, účastníci měli možnost zahrát si speciální edici **Knihovnického kvízu**.

Obsah konference velmi dobře shrnují slova náměstkyně generálního ředitele Národní knihovny ČR Lenky Maixnerové: *„Dnešní program ukazuje, že digitální gramotnost má mnoho podob. Od strategických směrů přes konkrétní praxi v knihovnách až po spolupráci s partnery, kteří knihovnám pomáhají rozšiřovat jejich možnosti. A přesně tohle propojování je jedním z největších přínosů celého tématu.“*

Program a doprovodné materiály jsou dostupné na <https://koncepce.knihovna.cz/konference-knihovny-digital-na-cestech-k-digitalnim-sluzbam-2/>.

Záznam konference je dostupný na <https://youtube.com/playlist?list=PLIMMcXOcJHMERVlaujLKjVpISPNSC26ea&si=wPrIIUmc7g8r7XZJ>

Fotocredit: Ondřej Besperát

Městská knihovna v Praze
Oddělení komunikace
Mariánské nám. 1
115 72 Praha 1

Lenka Hanzlíková
733 160 007
lenka.hanzlikova@mlp.cz,
www.mlp.cz

O Nadaci OSF:

V Nadaci OSF s knihovnami spolupracujeme od roku 2018, kdy jsme se do podpory knihoven, zpočátku především v oblasti mediálního vzdělávání, pustili společně se Svazem knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP). V roce 2023 jsme naši spolupráci rozšířili i o téma digitální gramotnosti. Finančně podporujeme aktivity knihoven v oblasti neformálního vzdělávání a propojování místních komunit, přispíváme k rozšíření jejich programové nabídky i další profesionalizaci.

Kontakt pro média:

Nadace OSF
Pavla Bartůňková
pavla.bartunkova@osf.cz
+420 720 952 464